

Samkomulag
Félags atvinnurekenda
og
VR og Landssambands íslenzkra verzlunarmanna,
um viðbragð vegna forsendubrests kjarasamninga

Samkvæmt gildandi kjarasamningum frá mars 2024 er hluti forsenduákvæða að 12 mánaða verðbólga í ágúst 2026 hafi ekki mælst yfir 4,7%. Forsenda þessi telst þó hafa staðist ef verðbólga á 6 mánaða tímabilinu frá mars–ágúst 2026 hefði verið 4,4% eða lægri, miðað við árshraða. Verðbólga mældist í ágúst yfir þessum viðmiðum og kemur því til kasta þeirra samningsaðila, sem standa að sameiginlegum samningsforsendum, að taka ákvörðun um viðbragð. Viðbragð á að hafa jákvæð áhrif á framvindu þeirra markmiða sem samningsaðilar hafa sett sér um minni verðbólgu, verðbólguvæntingar, lækkun stýrivaxta, bættan hag launafólks og bætta samkeppnishæfni íslensks atvinnulífs.

Markmið aðila er að standa við kjarasamninga og stuðla að lækkun verðbólgu á árinu 2027. Enn fremur að lækkun verðbólgu og vaxta á árinu 2027 muni auðvelda gerð nýrra kjarasamninga sem muni styrkja stöðugleika og bæta lífskjör. Í því skyni hafa aðilar átt í viðræðum sín í milli og við stjórnvöld um aðgerðir til að draga úr verðbólgu, ásamt því að Samtök atvinnulífsins hafa beint því til fyrirtækja að þau haldi aftur af verðhækkunum eins og frekast er unnt út gildistíma samninganna. Félag atvinnurekenda tekur undir þá hvatningu og beinir henni til sinna félagsmanna. Landsþing Sambands íslenska sveitarfélaga samþykkti einnig ályktun um að sveitarfélögin haldi hækkunum gjaldskráa innan 2,5% á árinu 2027.

Aðilar telja til mikils að vinna að viðhalda gildandi kjarasamningum og byggja upp traust á vinnumarkaði. Aðilar skuldbinda sig til að eiga reglubundna fundi um undirbúning næstu kjaraviðræðna og umhverfi kjarasamninga og efnahagsmála með það fyrir augum að stuðla að bættum samskiptum á vinnumarkaði. Samkvæmt nánara samkomulagi verði einnig hægt að setja á dagskrá verklag í aðdraganda næstu kjaralotu og aðra sameiginlega greiningarvinnu.

Til að koma til móts við þá stöðu sem upp er komin hefur náðst samkomulag um heimild til styttingar samningstíma kjarasamninga. Við gerð Stöðugleikasamningsins voru forsenduákvæði miðuð við líkindabil verðbólguþspár Seðlabanka Íslands en þar sem skammt er eftir af gildistíma kjarasamninga haustið 2027 er samkomulag um annað viðmið, þó með þeim fyrirvara að aðilar taki tillit til þess hvaða þættir hafi helst haft áhrif á verðbólguþróun.

Á þessum grundvelli miða aðilar við að heimilt sé að stytta samningstíma kjarasamninga um allt að tvo mánuði ef 12 mánaða verðbólga í október 2027 mælist yfir 4,3% eða að verðbólga á 6 mánaða tímabili frá apríl til október 2027 verður yfir 3,8% miðað við árshraða. Aðilar munu, þegar verðbólguþæling í október liggur fyrir, skoða undirliggjandi þætti verðbólgunnar og taka m.a. tillit til þess hvort innflutt verðbólga sé meginástæða þess að forsendur aðila stóðust ekki. Ef aðilar eru sammála um að sú sé raunin þá mun ekki koma til uppsagnar kjarasamninga eða þeir verða stýttir minna en um tvo mánuði. Ef ekki næst samkomulag falla samningar úr gildi þann 30. nóvember 2027.

Aðilar eru í ljósi þessa samkomulags og yfirlýsinga sem tengjast viðbrögum við forsendubresti kjarasamninga, sammála um að komið hafi fram fullnægjandi viðbragð vegna forsendubrestsins og því muni kjarasamningar aðila halda gildi sínu.

Reykjavík, 9. október 2026

F.h. VR og

Landssambands ísl. verslunarmanna

Halla Gunnarsdóttir

F.h. Félags atvinnurekenda

